

УДК 373.2
064

Серія «Заклад дошкільної освіти. Вихователю»
Заснована 2018 року

064 Організація освітнього процесу від вересня до травня. 5-й рік життя. Частина 2 / уклад.: А. М. Щербак — 2-ге вид., перероблене, доповнене — Х. : ВГ «Основа», 2018. — 365 [3] с., табл. — (Серія «Заклад дошкільної освіти. Вихователю»).

ISBN 978-617-00-3431-1.

Посібник містить орієнтовне планування організації життєдіяльності дітей п'ятого року життя за блочно-тематичним принципом. Наведено перспективне планування на весь навчальний рік та планування занять за такими освітніми лініями: «Дитина в соціумі», «Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування», «Логіко-математичний розвиток», «Ознайомлення з природним довкіллям», «Художньо-продуктивна діяльність». Також розміщено циклограми трудової, ігрової, дослідно-експериментальної діяльності дітей і циклограми спостережень на навчальний рік, на основі яких складаються календарні плани. Розроблені підходи до планування є універсальними, відповідають змісту Базового компонента дошкільної освіти та вимогам чинних програм, зокрема, «Дитина» та «Українське дошкілля». Видання рекомендоване вихователям груп дітей п'ятого року життя закладів дошкільної освіти.

УДК 373.2

ISBN 978-617-00-3431-1

© Щербак А. М., укладання 2018
© ТОВ «Видавнича група “Основа”», 2018

ЗМІСТ

Передмова	5
Перспективне планування життєдіяльності дітей п'ятого року життя	7
Січень	8
Тема блоку «Зимові розваги» (I, II тиждень)	11
Художньо-продуктивна діяльність	11
Тема блоку «Про здоров'я потрібно дбати» (III, IV тиждень)	17
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	17
Логіко-математичний розвиток	30
Ознайомлення із соціумом	34
Ознайомлення з природним довкіллям	42
Художньо-продуктивна діяльність	47
Циклограма рухливих ігор	54
Циклограма дидактичних ігор	56
Циклограма спостережень	57
Циклограма трудової діяльності	59
Циклограма дослідно-експериментальної діяльності	60
Лютий	60
Тема блоку «Ми — жителі планета Земля» (I, II тиждень)	63
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	63
Логіко-математичний розвиток	75
Ознайомлення із соціумом	79
Ознайомлення з природним довкіллям	91
Художньо-продуктивна діяльність	95
Тема блоку «Людина працею славна» (III, IV тиждень)	103
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	103
Логіко-математичний розвиток	114
Ознайомлення із соціумом	117
Ознайомлення з природним довкіллям	124
Художньо-продуктивна діяльність	129
Циклограма рухливих ігор	135
Циклограма дидактичних ігор	137
Циклограма спостережень	138
Циклограма трудової діяльності	140
Циклограма дослідно-експериментальної діяльності	141
Березень	142
Тема блоку «Я та моя родина» (I, II тиждень)	145
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	145
Логіко-математичний розвиток	157
Ознайомлення із соціумом	161
Ознайомлення з природним довкіллям	171
Художньо-продуктивна діяльність	176

Тема блоку «Зустрічаємо весну!» (III, IV тиждень)	184
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	184
Логіко-математичний розвиток	198
Ознайомлення із соціумом	203
Ознайомлення з природним довкіллям	212
Художньо-продуктивна діяльність	215
Циклограма рухливих ігор	222
Циклограма дидактичних ігор	224
Циклограма спостережень	225
Циклограма трудової діяльності	226
Циклограма дослідно-експериментальної діяльності	228
Квітень	228
Тема блоку «Світ прав дитини» (I, II тиждень)	231
Художньо-продуктивна діяльність	231
Тема блоку «Безпека дитини» (III, IV тиждень)	238
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	238
Логіко-математичний розвиток	251
Ознайомлення із соціумом	255
Ознайомлення з природним довкіллям	264
Художньо-продуктивна діяльність	268
Циклограма рухливих ігор	276
Циклограма дидактичних ігор	278
Циклограма спостережень	279
Циклограма трудової діяльності	280
Циклограма дослідно-експериментальної діяльності	282
Травень	282
Тема блоку «Все квітує і співає» (I, II тиждень)	285
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	285
Логіко-математичний розвиток	297
Ознайомлення із соціумом	301
Ознайомлення з природним довкіллям	310
Художньо-продуктивна діяльність	316
Тема блоку «Знай, люби, оберігай рідний край» (III, IV тиждень)	325
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	325
Логіко-математичний розвиток	335
Ознайомлення із соціумом	339
Ознайомлення з природним довкіллям	348
Художньо-продуктивна діяльність	353
Циклограма рухливих ігор	359
Циклограма дидактичних ігор	360
Циклограма спостережень	362
Циклограма трудової діяльності	364
Циклограма дослідно-експериментальної діяльності	365

ПЕРЕДМОВА

На сучасному етапі розвитку дошкільної освіти відбувається модернізація її змісту відповідно до вимог державного стандарту — Базового компонента дошкільної освіти у новій редакції. Крім того, педагоги закладів дошкільної освіти працюються в умовах варіативності програм, їхнього вибору. Постає проблема якісного планування та організації життєдіяльності дітей відповідно до сучасних підходів та вимог чинних програм. Кожна з програм має свої концептуальні засади, особливості, структуру. Водночас незмінними залишаються методичні підходи до організації різних напрямів розвитку дитини-дошкільника, форми та методи роботи, режим дня тощо. Важливою умовою ефективності освітнього процесу є раціональне перспективне та календарне планування, що допомагає педагогові якісно організувати різні форми спеціально організованої та самостійної діяльності дітей протягом дня. Особливої підготовки вихователя завжди потребувало заняття.

Посібник містить перспективне планування життєдіяльності за блочно-тематичним принципом у групі п'ятого року життя. Згідно з перспективним планом розроблено планування занять за такими освітніми лініями: «Дитина в соціумі», «Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування», «Логіко-математичний розвиток», «Ознайомлення з природним довкіллям», «Художньо-продуктивна діяльність». А також розміщено циклограми трудової, ігрової, дослідно-експериментальної діяльності дітей і циклограми спостережень на навчальний рік. Згідно з циклограмами вихователь може планувати та здійснювати ці види організації життєдіяльності дошкільників протягом дня. Незмінно актуальними залишаються завдання соціально-морального, емоційно-ціннісного, креативного

розвитку, незалежно від того визначені вони окремо в програмі чи ні. Запропоновані розробки містять завдання для реалізації цих ліній розвитку через інтеграцію в різні види діяльності дошкільників. Розроблені підходи до планування є універсальними, відповідають змісту Базового компонента дошкільної освіти та вимогам чинних програм, зокрема «Дитина» та «Українське дошкілля».

Розробки занять скомпоновано за напрямками розвитку дитини й темами блоку. Кожен вихователь матиме можливість скористатися ними для укладання календарного плану відповідно до розкладу занять безпосередньо у своїй групі.

Над створенням посібника працювали: Щербак Алеся Миколаївна, Івлева Олександра Ростиславівна, Мирошниченко Ольга Юріївна, Моторикіна Тетяна Михайлівна, Семотюк Ганна Юріївна, Левіт Тетяна Іванівна, Христюєва Наталія Сергіївна, Попова Марина Володимирівна.

ТЕМА БЛОКУ «ЗИМОВІ РОЗВАГИ» (I, II ТИЖДЕНЬ)

Художньо-продуктивна діяльність

Тема. Сніговичок (малювання)

Мета: вправляти дітей у малюванні предметів круглої форми; учити передавати в малюнку будову предмета, що складається з кількох частин; закріплювати навички зафарбовування круглої форми зверху вниз чи зліва направо всім ворсом пензлика.

Матеріал: папір тонований блакитного кольору, біла гуаш.

ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Організаційний момент

Вихователь пропонує дітям відгадати загадку.

Ніс у нього із морквини,
Чорні очі — дві вуглини.
Йому морози не страшні,
Страшні йому теплі дні. (*Сніговик.*)

2. Показ та пояснення

Вихователь пропонує дітям пригадати, як ліпили сніговичка на прогулянці. Уточнює рухами рук у повітрі, як малювати предмети круглої форми. Викликає двох дітей для показу прийому малювання сніговичка на мольберті. На контурному малюнку педагог показує прийоми зафарбовування круглої форми злитими рухами в одному напрямку.

3. Самостійна робота дітей

Під час виконання роботи вихователь стежить за тим, як діти тримають пензлик, користуються фарбами.

4. Виставка дитячих робіт. Аналіз

Вихователь пропонує дітям розглянути малюнки, звертає увагу на те, як зафарбовані частини круглої форми.

Тема. Діти на прогулянці (малювання)

Мета: учити дітей зображувати нескладний сюжет (малювати фігуру людини, передавати форму, пропорції та розташування частин, прості положення рук та ніг); вправляти в малюванні олівцями.

Матеріал: альбомний аркуш, кольорові олівці.

ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Організаційний момент

Вихователь читає вірш П. Бровко.

Ой зима, зима, зима,
Веселіш пори нема!
Гірка, сані, гомін, сміх,
Синій вечір, білий сніг.
Дітлахи на ковзанах.
Скільки радості в очах.

Вихователь проводить бесіду з малюками про те, як вони гуляють на майданчику в дитсадку. Уточнює різні прості рухи під час прогулянки: везе санчата, підняв сніжок, протягнув руку за лопатою.

2. Показ та пояснення

3. Самостійна робота дітей

Під час роботи вихователь хвалить дітей за цікаві доповнення в малюнках.

4. Виставка дитячих робіт. Аналіз

5. Рухлива гра «Після прогулянки»

Вихователь читає віршовані рядки, а діти виконують рухові дії згідно зі словами.

Тема. Сніговик (ліплення)

Мета: продовжувати вчити дітей створювати виразні ліпні образи у конструктивний спосіб; пояснити зв'язок між пластичною формою й засобом ліплення; учити планувати свою роботу (задумувати образ, ділити матеріал на потрібну кількість частин, різних за розміром, ліпити послідовно, починаючи з більших деталей); розвивати окомір, відчуття форми й пропорції.

Матеріал: пластилін білого кольору, стеки, дощечки для ліплення, серветки.

ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Організаційний момент

До дітей на гостину завітала лялька Оленка. На вулиці зима, багато снігу, а вона на вміє гратися зі снігом. Не знає, що з ним можна зробити. Вихователь пропонує дітям навчити ляльку ліпити сніговиків.

2. Показ та пояснення

Педагог запитує дітей, як виглядає сніговик, у який спосіб його найкраще зліпити. Уточнює й узагальнює відповіді дітей, викладаючи аплікацію з геометричних форм на фланелеграфі.

3. Самостійна робота дітей

Вихователь стежить за тим, щоб діти правильно ділили пластин на потрібну кількість частин правильного розміру.

4. Виставка дитячих робіт. Аналіз

Тема. Різдвяна ніч (аплікація)

Мета: учити дітей самостійно придумувати композицію, вирізати трикутники з квадратів, складених навпіл по діагоналі; закріплювати вміння акуратно наклеювати готові та самостійно вирізані форми, утілювати колективний задум, працюючи разом; закріплювати нестандартний прийом — обривання; розвивати творчу уяву, естетичне сприйняття навколишнього світу; виховувати бажання виготовляти гарні речі власноруч, уміння працювати в колективі.

Матеріал: великий аркуш, тонований синім, фіолетовим кольором; зелені паперові смужки; готові форми (будинки, дерева, зорі, місяць, діти); білі паперові серветки; клейонки, серветки, пензлики, клей.

ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Організаційний момент

Вихователь пропонує дітям розглянути вітальні листівки та малюнки із зображенням різдвяної ночі. Пропонує заспівати колядки.

— Нумо зробимо картину, на якій зобразимо різдвяну ніч, та покажемо дітям молодшої групи.

2. Показ та пояснення

Обговорення сюжету майбутньої роботи. Пояснення прийому різання по діагоналі. Розподіл роботи між усіма дітьми.

3. Колективна робота дітей

Вихователь допомагає розміщувати деталі на аркуші паперу.

4. Виставка дитячих робіт. Аналіз

Обговорення сюжету, розповіді про те, як діти втілювали свій задум.

Тема. Щедрик-щедрівонька (художня література)

Мета: продовжувати вчити дітей свідомо запам'ятовувати художній твір, залучати до виразного читання; розвивати пам'ять, увагу, зв'язне мовлення, уміння передавати логічні наголоси, паузи, розуміти гумор; виховувати інтерес до українських народних традицій.

ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Організаційний момент

Вихователь звертає увагу дітей на тацю із зерном, накриту рушником.

— Що там може бути?

— Послухайте віршик та відгадайте.

Без кінця і краю таїнство Різдва...
Сію-висіванняю зернами слова:
«..Щоб жили багаті, в мирі без тривоги,
Щоб у вашій серці народився Бог».

(*О. Веретенченко*)

2. Бесіда

— Які свята святкують українці взимку?

— Правильно, Свято Миколая, Різдво, Щедрий вечір.

— А чому колядники завжди були молодими та усміхненими?

3. Вивчення щедрівки

— Для того щоб ми теж могли стати щедрувальниками, я пропоную вам вивчити напам'ять українську народну щедрівку «Сієм, сієм, посіваєм».

Сієм, сієм, посіваєм,
З новим роком вас вітаєм.
На щастя, на здоров'я,
На новий рік, на нове літо.
Сійся, родися, жито-пшениця,
І усяка пашниця.

— Добра й весела щедрівка. Послухайте її ще раз, щоб краще запам'ятати.

Вихователь вдруге читає щедрівку.

4. Бесіда

— Зараз ви прослухали вірш. Чому цей художній твір називають віршем?

— Так, тому що слова римуються, тобто мають схоже закінчення, наприклад «висіванняєм — вітаєм». Послухайте рядки і скажіть, які римовані слова ви почули. (*Жито-пшениця — і усяка пашниця.*)

5. Дидактична вправа «Хто краще запам'ятав?»

Діти закінчують рядки вірша, таким чином відповідаючи на запитання за змістом вірша з опорою на текст.

Сієм, сієм... (*посіваєм*),
З новим роком... (*вас вітаєм*).
На щастя, на здоров'я... (*На новий рік, на нове літо*).
Сійся, родися, жито-пшениця... (*і усяка пашниця*).

6. Фізкультхвилинка

Ми — маленькі колядники, *(Притупують ногою.)*
Знаємо гарні колядки. *(Плескають у долоні.)*
Маєм шапку, козушок *(Показують на тулуб, голову.)*
І новенький чобіток. *(Виставляють ногу на п'ятку.)*

7. Розповідання щедрівки

Вихователь утретє читає дітям щедрівку та запрошує їх стати щедрувальниками, розказати напам'ять щедрівку та відразу щедрувати біля новорічної ялинки у групі.

8. Підсумок

— Ви добре вивчили щедрівку. А зараз я пропоную вам послухати аудіозапис всесвітньо відомої щедрівки «Ой сивая та і зозуленька».

— Тепер ви напевне готові зустріти Старий Новий рік.

Тема. Читання казки В. Одоевського «Мороз Іванович» (художня література)

Мета: учити дітей розуміти зміст казки, відповідати на запитання за змістом; повторювати образні слова, звороти; розвивати почуття мови; підводити дітей до розуміння, що такі погані риси характеру, як лінощі, легковажність, грубість, погано впливають на людей; виховувати бажання слухати та емоційно сприймати казку.

Матеріал: ілюстрації до казки.

ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Організаційний момент

Вихователь знаходить у групі чарівну скриню. У ній — книжка з новою казкою. Розповідає дітям про автора і каже назву казки.

2. Бесіда

- Чи запам'ятали ви, хто автор?
- Як називається казка?
- Чи хочете ви послухати казку?
- Як ви вважаєте, про що ця казка?

3. Читання казки В. Одоевського «Мороз Іванович»

Під час читання казки вихователь по черзі змінює ілюстрації до казки. Пояснює деякі слова та вислови: «духом дихне», «ліг спочивати» тощо.

4. Фізкультхвилинка «Сніжинки полетіли»

Діти під музику імітують рухи сніжинок.

5. Бесіда

- Чи сподобалася вам казка?

— Який будинок був у Мороза Івановича?

— Як ви вважаєте, що може трапитися з його будинком?

Діти роблять висновок, що, мабуть, будинок залишиться цілим, не розтане.

6. Робота з прислів'ями

Вихователь обговорює з дітьми, про чого вчить та що висміює казка.

Ознайомлює дітей із прислів'ями: «Зачепилася за пень — простояла цілий день», «Вродилося ледащо нінащо». Пояснює їхні зміст.

— Чи відповідають ці прислів'я змісту казки?

7. Підсумок

— Яку казку сьогодні читали?

— Чого вона вчить?

ТЕМА БЛОКУ «ПРО ЗДОРОВ'Я ПОТРІБНО ДБАТИ» (ІІІ, ІV ТИЖДЕНЬ)

Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування

Тема. Я морозу не боюся

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей з особливостями сезонних змін у природі; продовжувати навчати словотворення, зокрема утворення прикметників від іменників; учити добирати слова-ознаки, слова-дії до іменників; розвивати увагу, уміння зосереджено слухати зміст художнього твору, відповідати за змістом, відтворюючи фрази з твору.

Матеріал: тематичні малюнки за темою «Зимовий одяг, взуття»; малюнок тварин та їхніх слідів; ялинкова мішура.

ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Читання вірша Грицька Бойка

Я МОРОЗУ НЕ БОЮСЬ!
Я морозу не боюсь! —
В кожушину одягнусь.
Хай мороз не злиться —
Я у рукавицях.
Хай мороз не коле так —
В мене шапка з кролика.
Хай мороз не хвалиться —
Я у теплих валянцях.
Я морозу не боюсь!
Під ногами: хрусь, хрусь.

- Чому герой вірша не боїться морозу?
- Як ще можна захиститися від морозу?

2. Словесна гра «Мерзнуть лапки»

Мета: удосконалювати вміння утворювати прикметники від іменників.

Хід гри

— Узимку дуже холодно. Не всі тварини сплять у своїх домівках. Їм і взимку доводиться шукати їжу, тому холодної зимової днини вони мерзнуть.

- Мерзнуть лапки в миші — тобто... (*мишачі лапки*).
- Мерзнуть лапи у вовка — тобто... (*вовчі лапи*).

- Мерзнуть лапки в зайця — тобто... (*заячі лапки*).
- Мерзнуть лапки в білки — тобто... (*білячі лапки*).

3. Словесна гра «Чиї сліди»

Вихователь пропонує дітям розглянути малюнок, пройти стежинками, визначити і назвати, де чиї сліди на снігу.

Зразок. Сліди залишив зайчик — заячі сліди (*сліди на снігу зайця, вовка, білки, пташки*).

4. Дидактична гра «Якими бувають...»

Мета: вправляти в добиранні слів — ознак до запропонованих іменників.

Хід гри

Вихователь демонструє ілюстрації зимового одягу, взуття, до яких дітям необхідно дібрати ознаки.

Зразок. Шапка буває якою? (*Теплою, в'язаною, хутряною, різнокольоровою.*) Чобітки бувають якими? (*Теплими, гумовими, шкіряними, хутряними.*)

Педагог пропонує назвати предмети, назва яких починається на звук [ш].

5. Читання вірша П. Сингаївського

СІЧЕНЬ

Січень, січень, не січи:
 Печуть мати калачі.
 Зупинись, подивись у віконце:
 — Калачі у печі, наче сонце!
 — Калачі давно вже бачу! —
 Січень нам відповіда:
 — Маю вдачу не ледачу,
 І швидка моя хода.
 Більше снігу намету,
 Потім снідати приду.

6. Бесіда

- Про що просять діти в січня?
- Що пече мама?
- На що схожі калачі?
- Що відповів січень дітям?

7. Фізкультхвилинка

Вихователь пропонує дітям уявити, що вони білі легесенькі сніжинки.

— Дмухнув вітерець — і полетіли сніжиночки!

Діти під музичний супровід виконують танцювальні рухи.

Снігу випало багато,
 Треба сніг увесь зібрати

Та у купу поскладати.
Отже, я беру лопату.

Діти збираються разом.

— А тепер спочити час. Де ж це наша кучугура снігова? Наша купа розбіглася!

Діти розбігаються врзнобіч.

8. Дидактична гра «Через кучугур перестрибни, слово-дію назви»

Мета: учити добирати слова — назви дії до іменників.

Хід гри

Вихователь з ялинкової мішури на килимі створює кучугуру. Дітям необхідно перестрибнути через неї та відповісти на запитання. З кожною правильною відповіддю «снігова» кучугура «тане» (*зменшується*), а з неправильною — збільшується.

Орієнтовні запитання:

- Що робить шубка? (*Гріє.*)
- Що роблять санчата? (*Їдуть.*)
- Що роблять ковзани? (*Ковзають.*)
- Що робить сніжинка? (*Падає.*)
- Що робить сніг? (*Випадає.*)
- Що робить калюжа в мороз? (*Замерзає.*)
- Що робить ведмідь зі своєю лапою взимку? (*Смокче.*)
- Що робить хлопчик з лопатою? (*Копає.*)
- Що робить дівчинка на лижах? (*Катається.*)
- Що робить мороз зі щічками? (*Щипає.*)

9. Читання вірша Грицька Бойка

МОРОЗЕЦЬ

Морозець, морозець,
Не щипай за щічки.
Теплі валянки у нас,
Шубки й рукавички.
Морозець, морозець,
Плеснемо в долоні!
У дівчаток і хлоп'ят
Носики червоні.

10. Підсумок

- Про яку пору року читали сьогодні вірші?
- Яка погода взимку?
- Що слід робити, щоб не боятися морозу?

Тема. Щоб зростав ти силачем

Мета: вправляти дітей в утворенні та вживанні прикметників вищого та найвищого ступенів порівняння; стимулювати давати

відповіді на запитання повними реченнями; продовжувати розвивати фонематичний слух; уміння добирати слова із заданим звуком.

Матеріал: тематичні ілюстрації за темою «Щоб бути здоровим», прапорці, обруч.

ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Організаційний момент

Вихователь читає вірш О. Пархоменко.

Пташка ценькає в саду:
— Годі спати, братку!
Я хуленько з хати йду,
Я роблю зарядку.
Раз, два, раз, два!
М'язи наче тетива,
Бо роблю я звичні
Вправи гімнастичні!
Хочеш бути силачем —
Подружись зі спортом:
З ковзанами і м'ячем,
Стадіоном, кортом!

— Що потрібно робити, аби бути здоровим і сильним?

2. Словесна гра «Петрик був здоровий, а Андрійко хворий»

Мета: вправляти у вживанні прикметників вищого та найвищого ступенів порівняння.

Хід гри

Діти утворюють прикметники за прикладом вихователя.

Зразок:

- Петрик — здоровий, здоровіший, найздоровіший.
- Андрійко — хворий, хворіший, найхворіший.
- Коля — малий, менший, найменший тощо.

3. Дидактична гра «Здорові малюки»

Мета: розвивати зв'язне мовлення; стимулювати вживання повних речень.

Хід гри

Кожна дитина повними реченнями відповідає на запитання «Як ти піклуєшся про своє здоров'я?» (*можна використати тематичні ілюстрації*).

4. Дидактична гра «Веселі кенгуру»

Мета: розвивати вміння виділяти останній звук у слові; називати слова на заданий звук.

Хід гри

Діти стоять пліч-о-пліч. Перший малюк називає обране слово і стрибає вперед, як кенгуру. Наступний малюк визначає останній

звук названого слова та називає слово на цей звук, стрибаючи вперед. Решта дітей діє за цією самою схемою.

Вихователь читає вірш.

Нумо всі не нудьгувати,
 Про здоров'я своє дбати.
 І водночас залюбки
 Звуки мови вивчати.
 До веселих стартів вирушаємо,
 Здоров'я поліпшуємо,
 Розум навчаємо.

5. Дидактична гра «Веселі прапорці»

Мета: розвивати фонематичний слух, уміння розрізняти звуки.

Хід гри

У кожної дитини є по два прапорці: в одній руці — червоний, у другій — синій. Коли вихователь називає слово зі звуком [р], діти піднімають червоний прапорець, а коли зі звуком [л] — синій. Виграє той, хто не припуститься жодної помилки.

Рекомендація. Доцільно добирати до гри звуки, слова, з якими у дітей виникають певні труднощі під час вимови: [з] — [с], [ш] — [с], [б] — [п] тощо.

6. Слухання та переказ оповідання

Вихователь пропонує дітям послухати оповідання та переказати його.

Бажано демонструвати дітям ілюстрацію відповідно до теми.

ПРОГУЛЯНКА

Малюки у дитсадочку дуже люблять гуляти. Вони грають у веселі ігри, спостерігають за природою, дихають свіжим повітрям. Прогулянка необхідна для дитячого здоров'я.

7. Підсумок

— Що сподобалося сьогодні на занятті?

— Що потрібно робити, аби бути сильними та здоровими?

Тема. У червоної калинки корисні намистинки

Мета: заохочувати дітей до розмови з дорослими; учити відповідати українською мовою; удосконалювати граматичне мовлення; формувати вміння визначати звук у слові; утворювати зменшено-пестливу форму слова; учити використовувати в побуті лікарські рослини; збагачувати словник прикметниками; розвивати зв'язне мовлення, мислення, пам'ять, уяву, фонематичний слух.

Матеріал: лялька, лялька лікар, калина, посуд для приготування «лікарського чаю».

ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Організаційний момент

Вихователь пропонує дітям здійснити подорож за чарівним клубочком. Клубочок приводить до оселі дівчинки.

— Діти, а що роблять чемні діти, коли приходять у гості?

— Привітайтеся з лялькою Оксанкою.

— Вона сумна і стрічає нас чомусь у ліжку. (*Припущення дітей.*)

Вихователь торкається лоба ляльки та з'ясовує, що в неї підвищена температура.

— Діти, допоможімо ляльці вилікуватися народними методами.

2. Бесіда

— Пригадайте, що ви робите, коли хворієте?

— У мене є смачні ліки, що, я сподіваюся, допоможуть Оксанці.

Бажаєте дізнатися, про що я кажу? Відгадайте загадку.

У пучечках невеликих
На кущі живуть сестрички,
З гіллячок звисають,
Вогником палають.
Що це за красуня дивна?
То в гаю стоїть... (*калина*).

— Калина не тільки лікарська рослина, але й символ нашої країни — України, дівочої краси, вроди і долі.

— У народі кажуть: «Без верби і калини нема України».

— Червона калина — це символ України.

— Якого кольору ягідки калини? На що вони схожі?

— Як ви вважаєте, яка вона на смак?

3. Дидактична гра «Визнач звук»

— Я називатиму лікарські рослини, а вам потрібно визначити і назвати перший звук у слові.

Орієнтовні слова: калина, ромашка, чебрець, волошка, хвоць, чорниця, липа.

4. Дидактична гра «Назви лагідно»

Вихователь пропонує дітям назвати слова в зменшено-пестливій формі.

Орієнтовні слова: калина — калинонька, ромашка — ромашечка, звіробій — звіробійчик, волошка — волошечка, хвоць — хвоцьчик, чорниця — чорничка, липа — липка.

5. Фізкультхвилинка

На зеленій галявині,
(*Діти йдуть по колу.*)
Де рясна трава,
Дзюркотить криниченька,

Чиста, лісова.
До води схиляються
(Нахили тулуба.)
Квіти запашні,
Камінці поблискують,
В темній глибині.
Ми збирали ягоди,
(Імітують збирання ягід.)
Забрели сюди.
Відпочити в затишку
Сіли край води.
Ходять в лісі шелести,
Дзюркотить вода —
(Ходьба.)
Це казки криниченька
Нам розповіда.

6. Дидактична гра «Лялька захворіла»

— Ми маємо допомогти Оксанці.

— Що потрібно зробити? (Потрібно викликати лікаря по телефону.)

Вихователь підводить дітей до розуміння, що кожна людина своєю працею піклується про інших. Запрошує одну дитину, яка за допомогою інших «викликає» лікаря. З'являється лялька-лікар. Діти разом з нею слухають хвору ляльку, оглядають її горло, лікар призначає постільний режим і лікувальний чай з калини.

— Тож заварімо Оксанці лікувальний чай з калини: спочатку помиймо ягоди, покладімо їх у чашку, злегка потовчімо та заллемо гарячою кип'яченою водою. Дамо цей чай ляльці, щоб вона швидше одужала.

7. Дидактична гра «Який чай»

— З чого ми заварили чай?

— Якщо чай з калини, то він який? (Калиновий.)

— А чай з липи? (Липовий.)

— А з чебрецю? (Чебрецевий.)

— З ромашки? (Ромашковий.)

— З волошки? (Волошковий.)

8. Підсумок

— Що в нас сьогодні сталося?

— Який настрій був у Оксанки, коли ми завітали до неї?

— Чим ми лікували ляльку?

Калино, калино, квітуй у долині,
Пишайся рум'яно над синню води,
Ввібрала ти в себе красу України
І будеш у серці народу завжди!